

دستان خالی دولت در میدان رسانه

نقدی بر عملکرد تیم اطلاع‌رسانی دولت یک‌سال پس از ریاست جمهوری پزشکیان

رضا رئیس‌ی

روزنامه‌نگار و تحلیلیگر سیاسی

با پیروزی مسعود پزشکیان و عطف به تجربیات دور و دراز از برونداد رسانه‌های رسمی و حاکمیتی در قبال دولت‌های ناهمراستا با مشی و مرام گفتمان اصولگرایی و محافظه‌کارانه که رنگ‌وبوی تحول‌خواهی و اصلاح‌گری را در پس زمینه خود داشتند، واضح بود که دولت تازه‌آمده باید یک برنامه مدون و یک راهبرد مشخص در حوزه ارتباط رسانه‌ای با مردم و به‌خصوص بدنه‌سر مایه اجتماعی داشته باشد تا در دو‌وجه سلبی و ایجابی در مقام کنش و واکنش رسانه‌ای بتواند با مردم ارتباط بگیرد و پشتوانه مرموص برای طی طریق در فرآیندهای پیش رو که کم‌چالش‌تر نیز نشان نمی‌داد، فراهم آورد. از منظرِی دیگر، در طی یک‌ماه سپری شده از برگزاری انتخابات تا مراسم تنفیذ و تحلیف، واضح بود که مدیریت و مجموعه شاکلیم‌یافته در رسانه‌های دولت سیزدهم، هیچ علقه و علاقه‌ای نسبت به دولت تازه‌نداشتند و هر روز ادامه کار آنان در این وضعیت باری است بر دوش دولت تازه‌آمده. بدین سان، هم لزوم تغییرات فوری و آتی در ساختار و مدیریت مجموعه‌های مختلف رسانه‌های دولتی ضروری بود و هم تدوین و ترسیم یک رویکرد رسانه‌ای نظام‌مند و هوشمندانه و منطبق بر شرایط روز و نیازهای دولت در این عرصه مهم و تأثیرگذار، نکته آنکه رسانه و کنش رسانه‌ای در هزاره سوم میلادی و در عصر ارتباطات جایگاهی بسیار فراتر از گذشته یافته و به‌نوعی می‌توان گفت بازی رسانه و کنش رسانه‌ای بازی «هیچ و همه چیز» است و اگر مجموعه و سیستمی بتواند در این حوزه حضوری هوشمندانه و حساب‌شده داشته باشد، می‌تواند نقاط ضعف و کاستی‌ها را پوشش دهد و نقاط قوت و دستاوردها را به نحوی جلوه گر کند که افکار عمومی طرز تلقی متفاوتی یابد و در همراهی با پس‌زدگی آن شاکله و ساختار، شکل بگیرد و از خود واکنش نشان دهد.

اما عجیب آن بود که به‌رغم ضرورت‌ها و وضعیتی که پیش‌تر اشاراتی بدان رفت و در همان برهه تحلیلیگران و دلسوزان نسبت به‌دان‌خطار و انذار دادند، در هر دو زمینه اصلاحات ساختاری رسانه‌های دولتی و تبیین استراتژی کنش گرانه و هوشمندانه رسانه‌ای دولت، متولیان دولت چهاردهم کارنامه‌ای غیر قابل قبول و فاقد هرگونه توجیهی از خود به جای گذاشته‌اند که ثمرات آن را در یکسالگی دولت شاهد هستیم. در زمینه اصلاحات در رسانه‌های دولتی، علاوه بر تاخیر ناموجه که زمان قابل توجهی در برهه طلایی آغاز به کار دولت به ثمن بختس از کف رفت؛ تغییرات ایجادشده نیز به‌نحوی بود که از همان ابتدای کار صدای متخصصان و کنشگران مستقل رسانه‌ای را درآورد و چشم‌انداز پیش رو را تیرودکرد. جالب آنکه اگر دولت در هر زمینه‌ای دچار کمبود چهره بود؛ در حوزه رسانه، دست دولت برای گزینش صدها چهره رسانه‌ای با کارنامه و رزومه روشن اصلاح‌خواهی و کاربرد در این حوزه خصلیر باز بود. اما برای تصدی سمت در رسانه‌های دولتی سراغ چهره‌ها و مدیرانی رفتند که تجربه و سابقه رسانه‌ای نداشتند و افرادی بر مصادر امور قرار گرفتند که اکنون بعد از یک سال با مرور گذار و اولیه یک مخاطب نیمه‌آشنا به این حوزه هم، عملکرد

خبر آخر

اعلام رسمی تاسیس شورای دفاع کشور

گروه خبر: شورای عالی امنیت ملی در چارچوب اصل ۱۷۶ قانون اساسی، تاسیس شورای دفاع کشور را تصویب کرد. دبیرخانه این شورا اعلام کرد: شورای دفاع طرح‌های دفاعی و ارتقایی توانمندی‌های نیروهای مسلح را به صورت متمرکز بررسی می‌کند، ریاست این شورا بر عهده رئیس‌جمهور بوده و متشکل از سران قوا، فرماندهان نیروهای مسلح و بعضی‌وزارتخانه‌های مرتبط است. پیش از این رسانه‌ها از تشکیل شورای

ادامه از صفحه اول

یک شورای عالی به شرطی می‌تواند از کارآمدی لازم برخوردار شود که حوزه وظایف و اقتدارش کاملاً روشن باشد و در منازعات بی‌پایان سیاسی بر سر تعارض منافع، نظرش نزد عموم مردم به طرزى اف‌تاع‌کننده فصل‌الخطاب به حساب آید. این موضوع فقط در صورتی عملی است که از نهادهای موازی بی‌شمار، که هر کدام خودم‌جورانه امیال خویش را دنبال می‌کنند، سلب قدرت شود. نهادهای موازی عمده کارویژه‌شان، خنثی‌سازی تلاش و تصمیم و تأثیر دیگر نهادهاست و تا منحل نشوند، امکان هیچ تحرکی به یک نهاد نوپا نمی‌دهند. علاوه بر این، اینکه چه کسانی عضو یک شورای عالی باشند، بی‌نهایت اهمیت دارد. قاعدتاً یک تعداد چهره‌هایی که جامعه آنها را به‌نواوری و کارآمدی نمی‌شناسد و امید و اعتمادی به عملکرد آنها ندارد، قادر به تصمیم‌گیری‌های فیصله‌بخش و متعادل‌کننده برای عموم نیستند. اعتماد عموم یا اکثریت قاطع مردم

آنان واضح و مبرهن است و طبیعی است که با این دست‌فرمان و وضعیت نمی‌توان از رسانه‌های دولتی انتظار نقش آفرینی موثر در فضای رسانه‌ای کشور و در راستای منافع و مطالع دولت و به طریق اولی ملت را انتظار داشت. برای فهم این وضعیت نیازی به نام بردن از رسانه خاصی نیست. یک گشت‌وگذار ساده رسانه‌ای و مرور عملکرد چند روزنامه و خبرگزاری دولتی همه‌چیز را شفاف و عریان در اختیار مخاطب قرار می‌دهد.

اما در حوزه تدوین استراتژی رسانه‌ای و ریل‌گذاری کنشگرانه رسانه‌ای هم باید گفت که مطلقاً هیچ دست‌اورد ملموس و محسوسی قابل‌صدو و نشانه‌گذاری نیست. حداقل نگارنده یک مورد در طول یک سال گذشته سراغ ندارد که دستگاه‌های عریض و طویل رسانه‌ای دولت توانسته باشند در مقام کنش گر رسانه‌ای اقدام به تولید محتوا یا مسئله‌ای کنند که آذهان عمومی را در مسیر منویات دولت و اصلاحات مدنظر آن و یا حتی پیشبرد امور جاریه کشور کانالیزه و هم‌راستا کند. سردرگمی، اظهارات ضدونقیض و واکنش‌های جزیره‌ای در موضوعات مهم و مورد پرسش جامعه، وجه غالب واکنش‌ها و نه کنش‌های رسانه‌ای تیم اطلاع‌رسانی دولت بوده است. در حوزه کنش‌گری به‌عنوان مثال در موضوع داغ و پرواکنش ناتنازتی انرژی، کدام محتوای فراگیر و موردتوجه افکار عمومی تولید شده است؟ در حوزه دست‌اوردهای دولت در مقوله آزادی‌های اجتماعی، یا رفح فیلترینگ (هر چند محدود) یا کنشگری دولتمردان در ايام جنگ ۱۲ روزه کدام بازتاب را شاهد بوده‌ایم؟ کار به جایی رسیده که کنشگران عام فضای مجازی در بسیاری موارد، بار این ضعف و خلأ را بر دوش می‌کشند و برای دولت بی‌رسانه تولید محتوا می‌کنند. در حوزه واکنش هم، از یک‌سو، معمولاً با تاخیرها و یک نوع فشلی و خمودگی بی‌ضابطه روبه‌رو هستیم و در دیگر سو، بارها و بارها مسئولین اطلاع‌رسانی دولت حرفی یا سخنی را گفته‌اند که بعدتر با نمودار شدن تأثیر و تبعات منفی آن، مجبور به اصلاح چندباره آن شده‌اند و به جای آنکه یار دولت باشند، یار دولت شده‌اند. موارد بسیاری را می‌توان در این زمینه مثال زد؛ از ماجرای مازوت‌سوزی تا اینترنت طبقاتی و... هر چه هست، می‌توان گفت که مهمترین و کلیدی‌ترین حوزه‌ای که می‌تواند هم پوشش آشنیل و چشم آسفندیار دولت باشد و هم مایه ارتقای جایگاه و کارکرد دولت در نزد افکار عمومی و به تبع در ساخت و ساختار قدرت سیاسی حوزه رسانه و کنشگری در این عرصه مهم و راهبردی است. حوزه‌ای که نمی‌توان با شعار و کارنامه‌سازی بدان سر و شکل داد و موضوع را رف و رجوع و خود بینانگر تأثیرگذاری با ضعف و کاستی خودش است. به خصوص که این دولت با توجه به مخاطرات بی‌سابقه تحمیلی از بیرون، بر مرجعیت‌یابی رسانه‌های بیرون مرز، فقدان همراهی و یکدستی در حوزه رسانه‌های رسمی و نیز میراثی از مناقشات و چنددستگی سیاسی و اجتماعی چنددهه‌ساله، بیش و پیش از هر دولتی نیازمند زبانی گویا، برون‌نمایی هوشمندانه و ثبت و ترسیم ویتربنی مناسب و اطمینان‌بخش از خود در منظر افکارعمومی است. از یاد نبریم که کشور در شرایط عادی قرار ندارد و برای حل و فصل بسیاری از ابربحران‌ها و چالش‌های پیش رو نیازمند برنامه مشخص و مدون در زمینه آگاهی‌بخشی، اطلاع‌رسانی سنجدیده و اطمینان‌بخشی به لایه‌های مختلف و متکثر مردم است که بدون رویکرد رسانه‌ای منسجم و منضبط ممکن و میسر نیست.

تیتریک

HEADLINE ONE

۲

گزارش یک

دوست گیرد دست دوست؟

مشاعر ه و مذاکره رئیس‌جمهور ایران و نخست وزیر پاکستان

هدف ۱۰ میلیارد دلار پیش‌بینی شده ارتقاء دهیم. توافقات خوبی در حوزه‌های سیاسی، اقتصادی، تجاری و فرهنگی در این سفر داشتیم و اسناد مهمی در موضوعات گوناگون میان دو طرف به امضا رسید که تسهیل گر و ارتقاءدهنده روابط در حوزه‌های تجاری، فرهنگی، گردشگری و حمل و نقل و تبادل علمی و آموزشی خواهد بود. توسعه مسیرهای ترانزیتی، ریلی، جاده‌ای و دریایی، توسعه وتجهیزات بازارچه‌های مرزی، تسهیل تجارت، ایجاد مناطق آزاد مشترک اقتصادی از نیازهای جدی مناسبات دو کشور است و در این موارد گفت‌وگوهای سازنده‌ای داشتیم.» وی افزود: «همچنین با توجه به تهدیدات گروه‌های تروریستی در نقاط مرزی، افزایش همکاری‌های دو کشور برای تأمین امنیت مرزها و آرامش و آسایش شهروندان هر دو کشور در شهرهای مرزی مورد تأکید قرار گرفت. در ارتباط با تحولات منطقه‌ای و بین‌المللی اشتراک نظر بسیاری داریم. معتقدیم امنیت کشورهای منطقه به‌شدت به‌هم وابسته است و در سایه صلح، ثبات و آرامش توسعه روابط اقتصادی و تجاری محقق خواهد شد.» پزشکیان گفت: «محکومیت جنایت‌های ضدانسانی رژیم صهیونیستی در فلسطین، لبنان و سوریه و تداوم نسل‌کشی این رژیم در غزه و تجاوزات آشکار و اقدامات بی‌ثبات‌کننده در منطقه و ضرورت توقف فوری آنها از نکات مهم مورد تأکید در این دیدار بود. دو طرف بر این باورند که باید با مشارکت کشورهای منطقه به‌ویژه کشورهای مسلمان همکاری‌های فعال، موثر و عملگرا ترانه‌تری برای مقابله با تجاوزات رژیم توسعه‌طلب رژیم صهیونیستی شکل بگیرد.» پزشکیان همچنین از شهپاز شریف دعوت کرد که برای پیگیری توافقات انجام‌شده به تهران سفر کند.

▼ ایران حق دارد فعالیت هسته‌ای صلح‌آمیز داشته باشد

شهپاز شریف، نخست‌وزیر پاکستان نیز در این نشست خبری، گفت: «از جانب خود و دولت پاکستان، به شما تبریک می‌گویم. در عین حال، شهادت ژنرال‌ها و دانشمندان هسته‌ای ایران را که در جریان جنگ به وقوع پیوست، تسلیت عرض می‌کنم و دعا می‌کنیم که مجروحان این درگیری‌ها هر چه زودتر بهبود یابند.» وی افزود: «در این جنگ، رهبر معظم انقلاب اسلامی آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای و جناب‌عالی به‌عنوان رئیس‌جمهور، ملت و ارتش ایران توانستند در دفاعی شجاعانه در برابر حمله‌ها از خود دفاع کنند. ایران حق دارد که برای اهداف صلح‌آمیز، یک برنامه هسته‌ای مستقل داشته باشد. امروز چندین تقاهم‌نامه میان ایران و پاکستان امضا شد و ما انتظار داریم این تفاهم‌نامه‌ها به‌زودی به توافق‌نامه‌های جامع تبدیل شوند. هدف ما رسیدن

گروه خبر: رئیس‌جمهور کشورمان در دومین روز از سفر رسمی خود به پاکستان، برنامه فشرده‌ای داشت. مسعود پزشکیان که عصر روز ۱۱ خرداد از لاهور وارد اسلام‌آباد شده بود، صبح دیروز به صورت رسمی مورد استقبال شهپاز شریف، نخست‌وزیر پاکستان قرار گرفت. شهپاز شریف در جریان ورود پزشکیان به پایتخت پاکستان نیز شخصاً در فرودگاه از او استقبال کرده بود. رئیس‌جمهور ایران و نخست‌وزیر پاکستان روز گذشته یک نشست خبری مشترک برگزار کردند و در حضور آنان، ۱۲ سند همکاری میان دو کشور به امضا رسید. پزشکیان در نشست خبری مشترک با رئیس دولت پاکستان از اقبال لاهوری، شاعر پروژه پاکستانی خواند و شهپاز شریف، صحبت‌های خود را با ابیاتی از سعدی شیرازی به پایان رساند.

▼ تقدیر پزشکیان از مواضع پاکستان در جنگ ۱۲ روزه

مسعود پزشکیان در نشست خبری مشترک با نخست‌وزیر پاکستان، ضمن تشکر از میزبانی پاکستان، درباره مواضع این کشور در جریان جنگ اخیر گفت: «مواضع دولت، پارلمان، احزاب و جریان‌های سیاسی، علما و مردم عزیز پاکستان در دفاع و حمایت از جمهوری اسلامی ایران در طول تجاوز تروریستی ۱۲ روزه رژیم صهیونیستی و آمریکا بسیار دل‌گرم‌کننده بود. از این بابت از نخست‌وزیر و سایر مقامات و مردم کشور دوست و برادر پاکستان صمیمانه سپاسگزاری می‌کنم.»

رئیس‌جمهور تأکید کرد: «حُسن همجواری، قربات و دوستی میان دو کشور ریشه در اعماق تاریخ دارد و میان ملت‌پیوندهای عمیق فرهنگی، دینی، معنوی برقرار است. مایل هستم، این پیام وحدت و اخوت را از زبان فیلسوف و ادیب بزرگ جهان اسلام و فرزند پاکستان علامه محمداقبال لاهوری بیان کنم که می‌فرماید «زنده هر کثرت ز بند وحدت است، وحدت مسلم ز دین فطرت است، دین فطرت از نبی آموختیم، در ره حق مشعلی افروختیم، این گهر از بحر بی‌پایان اوست، ما که یک جانیم از احسان اوست، تانه این وحدت ز دست ما رود، هستی ما با اید همدم شود.»

پزشکیان بایان اینکه پیشبرد سیاست همسایگی و توجه به همسایگان اصل محوری در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران است، گفت: «البته نگاه ایران به پاکستان نه‌فقط به عنوان یک همسایه بلکه به عنوان یک برادر است. خوشبختانه اهتمام جدی و مشترک برای تعمیق مناسبات و توسعه همکاری‌ها در همه ابعاد و زمینه‌ها وجود دارد. باور عمیق من این است که به راحتی و در زمان کوتاه می‌توانیم حجم روابط تجاری خود را از ۳ میلیارد دلار کنونی به

پریسا هاشمی

گزارشگر شهری هم‌میهن

بار دیگر اتفاق عجیبی در واگذاری املاک شهرداری تهران در شورای شهر تهران مطرح شد و مهدی اقراریان، عضو شورای شهر تهران در تذکرش از واگذاری املاکی از شهرداری به یک هیئت به نام «محبان‌الرضا» خبر داده و گفت: «اگر می‌خواهید کاری را انجام دهید از مسیر قانونی صورت گیرد. اگر قرار است زمینه به هیئتی واگذار شود، از طریق مصوبه شورای شهر تهران انجام شود. من موضوع را پیگیری می‌کنم و اگر این رویه و روند ادامه پیدا کند، تحقیق و تفحص از شهرداری را کلید می‌زنم.»

▼ ناکام در تحقیق و تفحص

عملکرد علیرضا آگانی در شهرداری تهران از ابتدای دوره ششم‌مورد انتقاد برخی از اعضای شورای شهر تهران قرار گرفته و این شهرداری است که رکورد تذکرات و طرح سوال را به خود اختصاص داده است. علاوه بر آن این دومین بار است که در شورای شهر تهران استفاده از ابزار تحقیق و تفحص مطرح می‌شود. پیش از این (۲۰ شهریور ۱۴۰۳) نرجس سلیمانی، رئیس کمیسیون نظارت و حقوقی شورای شهر تهران موضوع تحقیق و تفحص از سازمان املاک و مستغلات شهرداری تهران را کلید زد. ۲۸ بهمن سال گذشته اما مهدی چمران، رئیس شورای شهر تهران اعلام کرد: «اقدامات مقدماتی به‌موقع انجام نشده و فعلاً متوقف مانده است؛ اما در صورت درخواست مجدد، موضوع مورد بررسی قرار خواهد گرفت.» نرجس سلیمانی اما پس از این اظهارنظر به صراحت گفت که از این تحقیق و تفحص منصرف نشده و مکاتبات متعددی با رئیس شورای شهر تهران داشته اما هنوز اجازه شروع این ابزار قانونی صادر نشده است. او تأکید کرد که اقدامات مقدماتی و موضوعاتی که در کمیسیون برنامه و بودجه و از سوی رئیس شورای شهر تهران مطرح شده به صورت قانونی انجام شده است.

سوده نجفی، عضو هیئت رئیسه شورای شهر تهران

نیز در جریان پلمب بخش‌هایی از خانه

اندیشمندان نیز به موضوع تحقیق و

تفحص از املاک شهرداری اشاره

کرده و گفت: «شهرداری تعداد

زیادی املاک دارد که در اختیار غیر

هستند، مانند موسسات و نهاده‌ها، و بر این اساس اقداماتی برای تعیین تکلیف آنها انجام شده؛ از شهرداری می‌خواهم یک گزارشی از روند بازپس‌گیری این املاک به شورای شهر ارائه کند تا مشخص شود در بازپس‌گیری ملک خانه اندیشمندان علوم انسانی آیا اهداف دیگری وجود داشته یا نسبت به همه املاک خودش این همه حساسیت و جدیت دارد؟ به‌نظم طرح تحقیق و تفحص از املاک حوزه معاونت فرهنگی و اجتماعی شهرداری تهران راهکاری است که در صورت عدم ارائه گزارش می‌تواند از سوی شورای شهر پیگیری شود.» اما مطرح کردن این تحقیق و تفحص در نطفه خفه شد.

▼ به شورای شهر احترام بگذارید

اقراریان در این مورد تأکید کرد: «در مسیر عبور متوجه‌شدم که تابلوی حسینی‌های متعلق به شهرداری عوض شده است. با شهردار منطقه تماس گرفتم و گفت که این ملک به یک مجموعه با عنوان هیئت‌محبان‌الرضا واگذار شده است. سوال کردم مصوبه شورا دارد؟ گفتند نه قرار است کارهای آن انجام شود. تحقیق شد و در تمام مناطق به این هیئت مکان‌ها و زمین‌هایی واگذار شده است. سوال کردم هیئت‌ام‌های آن چه کسانی هستند؟ اعلام شد: «هیئت‌ان‌های آن معاونت فرهنگی شهرداری است. پرسیدم یعنی معاونت فرهنگی علاوه بر معاونت که در هر منطقه به همراه دو رئیس اداره و ساختمان‌هایی که زیرنظر دارد، ساختمان‌های متعلق به شهر برای مردم و شهر را به عنوان محبان‌الرضا گرفته است؟ اگر ما از شهرداری رفقیم تکلیف این ساختمان‌ها چه می‌شود؟ گفتند ظاهراً آقای توکلی‌زاده در جریان این موضوع است. واقعاً اگر این رویه و روند ادامه پیدا کند حتماً موضوع تحقیق و تفحص از عملکرد شهرداری تهران را کلید می‌زنم و در دستور کار می‌گذارم. نمی‌شود شهرداری هر کاری که دلش بخواهد انجام دهد.» او افزود: «این املاک با چه مجوزی به هیئت‌محبان‌الرضا واگذار شده است؟ مگر وظیفه معاونت فرهنگی درست کردن هیئت و پیگیری کارها از مسیر هیئت است؟ نظارت مالی آن چگونه است؟ تاکنون چقدر به این مجموعه کمک شده است؟» اقراریان تأکید کرد: «در این شرایط مدیران در سطح مدیرکل و معاون گله می‌کنند که ما تحت فشار هستیم. سازمان املاک در مناطق حضور دارد و نمی‌شود که از این واگذاری‌ها مطلع نباشد. اگر قرار است به یک هیئت یا مسجدی زمین واگذار

